

Norsk Manuellterapeutforening
Boks 797
8510 NARVIK

Org.nr.: 989 617 540
Telefon: 76 96 79 99
Nett: www.manuellterapeutene.org
E-post: post@manuellterapeutene.org

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep,
0030 Oslo

Narvik, 28. oktober 2007

AD HØRINGSNOTAT VEDRØRENDE TILBAKEKREVIING ETTER FEILUTBETALING, TILTAK MOT TRYGDENISBRUK OG RENTER OG ERSTATNING I TRYGDENISAKER

Norsk Manuellterapeutforening (NMF) viser til e-post av 9. oktober 2007 og svar samme dag fra seniorrådgiver Knut Eftestøl Holm. Vi takker for utsatt høringsfrist til 29. oktober.

NMF ble etablert i mars 2006 og organiserer flertallet av landets manuellterapeuter. Manuellterapeuter kan behandle pasienter uten henvisning fra lege, henvise til spesialist, radiologiske undersøkelser og fysioterapi, samt sykmelde. Manuellterapeuter har avtaler om direkte oppgjør med NAV.

1. Sammendrag

1.1. Personvern hensyn

Forslagene i høringsnotatet vil kunne få stor betydning i personvernsspørsmål. De innebærer at NAV gis en nesten generell fullmakt til å innhente og videreformidle sensitive personopplysninger. Vi viser i denne sammenheng til kap. 5 i helsepersonelloven der hovedregelen fremkommer av § 21, hvor det heter:

Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell.

Ovennevnte lovparagraf er bærebjelken i tillitsforholdet mellom den medisinske behandler og pasienten. Dersom grunnlaget for denne tilliten forrykkes vil dette kunne medføre at personer unnlater å søke medisinsk bistand når helsehjelp er påkrevet. Det er vår oppfatning at bare meget sterke grunner kan gi grunnlag for å gjøre unntak fra helsepersonellovens regler om taushetsplikt. Vi kan ikke se at høringsnotatet dokumenterer at det foreligger slike meget sterke grunner.

1.2. Øvrige hovedpunkter

NMF er mot tvangsinndrivelse uten forutgående rettslig prosess og likeledes mot at foreldelsesreglene endres. Ved kontrollundersøkelser må pasientenes rettigheter sikres gjennom medbestemmelse ved valg av sakkyndig og gjennom ankemuligheter. Arbeids- og velferdsetaten bør ikke kunne kreve tilgang til full pasientjournal uten at det foreligger særlige grunner og bare når dette unntaksvis og etter en konkret vurdering er nødvendig for å kunne foreta en forsvarlig oppfølging av en konkret sak. NMF går mot forslaget om tvangsmulkt ved forsømmelse av opplysningsplikten. Etter vår oppfatning finnes det mer egnede og mindre vidtgående virkemidler for å oppnå samme målsetting.

1.3. Betydningen av varslede tiltak fra Datatilsynet

Norsk Manuellterapeutforening har merket seg at Datatilsynet i sin høringsuttalelse konkluderer med at forslaget, dersom det blir vedtatt, vil bli offentlig adressert fra Datatilsynet og at tilsynet da vil informere befolkningen om at personvernet og taushetsplikten i helsevesenet har mistet mye av sin realitet. Det er vår oppfatning at dette vil være ødeleggende for tillitsforholdet mellom pasientene og det behandlende medisinske personell. Denne omstendighet alene tilsier at forslagene i høringsnotatet ikke kan iverksettes uten at forslaget på viktige prinsipielle punkter er omarbeidet, fortrinnsvis i samråd med Datatilsynet.

2. Generelt om målsettingene i høringsnotat

Norsk Manuellterapeutforening har stor forståelse for myndighetenes behov for å begrense misbruk av trygdens midler. Vi ser også behovet for forenkling av regelverket der dette er hensiktsmessig og mulig. Med henvisning til hva som fremgår under pkt. 1 er det imidlertid vår oppfatning at det foreliggende forslaget i for sterk grad utvider Arbeids- og velferdsetatens fullmakter og at dette i for sterk grad svekker pasientens og behandlernes person- og rettsvern. Vi vil også peke på at til tross for sterke inngrep er estimatene over økonomiske innsparelser etter forholdene beskjedne.

Et alternativ til ensidig å gi NAV utvidete fullmakter og økt bruk av sanksjoner, er å styrke samarbeidet mellom helsepersonell og NAV. Vi mener det er gevinster å hente på dette området.

3. Nærmere om de enkelte forslagene i notatet.

3.1. Krav om kontrollundersøkelser – folketrygdlovens § 21-3, tredje ledd

Intensjonen om å benytte nøytrale uttalelser fra sakkyndige er god, men ved at NAV alene utpeker og betaler sakkyndige er det en risiko for at disse fungerer eller oppfattes som partsrepresentanter for NAV. Erfaringer fra forsikringssektorens praksis på likeartede områder er ikke bare god. Slik oppnevning av sakkyndige vil i mange tilfeller føre til at de oppnevnte føler at en lojalitet til NAV er påkrevet for å få fremtidige oppdrag. Bare *risikoen* for slik mistanke taler mot å innføre ordningen jfr. hensynene bak

forvaltningsloven § 6. Det bør innarbeides en ordning som gir valg- og ankemuligheter for pasientene.

3.2. Innhenting av opplysninger – folketrygdlovens § 21-4, første ledd

Retten til å innhente opplysninger i forbindelse med etterfølgende kontroll av ytelser som er utbetalt en gang for alle, anses av departementet å være praksis i dag. Norsk Manuellterapeutforbund støtter at dagens praksis presiseres i loven. Videre støtter vi forslaget om å erstatte ordet «*behandlingspersonell*» med «*helsepersonell*».

NMF mener privat helsepersonell ikke skal kunne pålegges å gi opplysninger, men at opplysninger kan innhentes hvis pasienten samtykker. Det forutsettes at det utarbeides takst som kompenserer helsepersonellens kostnader fullt ut. For det tilfelle at pasienten ønsker å innhente opplysninger i en trygdesak fra privat helsepersonell, må taksten også kunne anvendes for hel eller delvis dekning av pasientens utgifter.

I gjeldende § 21-4, første ledd har Arbeids- og velferdsetaten

rett til å innhente nødvendige opplysninger fra behandlingspersonell og andre som yter tjenester for trygdens regning.

Departementet foreslår at hjemmelen til å kreve journaler fra helsepersonell tas inn i lovteksten. I den forbindelse uttaler departementet at:

Arbeids- og velferdsetaten hentar ikkje rutinemessig fullstendige journalar. I nokre tilfeller er det likevel nødvendig med fullstendige journalar, til dømes når pasienten urettmessig krev stønad og har gitt ulike opplysningar til ulike behandlarar, i samband med omfattande eller spesielle saker om takstbruken til behandlarar eller som ledd i saker der ein har mistanke om at ein lege skriv falske legeerklæringar.

Arbeids- og velferdsetaten mener at den selv skal vurdere hva som er nødvendige opplysninger. Praksisen med å innhente fullstendige journaler er etter vårt syn ikke i samsvar med gjeldende lov.

NMF går imot å lovhjemle en mer omfattende rett til journalinnsyn. I tilfeller der det er mistanker om trygdemisbruk fra pasientens side er det nødvendig at enhver forespørsel om utlevering begrunnes forsvarlig og at bare relevante opplysninger utleveres. I slike tilfeller er det helsepersonellet som best kan vurdere hva som er relevant. I tilfeller der det er mistanke om trygdemisbruk fra helsepersonellens side, bør relevansvurderingen foretas av en ekstern og uavhengig nemnd. Pasientene som får sine journaler utlevert, må informeres.

Vi har i denne sammenheng merket oss at departementet ikke vil gi Arbeids- og velferdsetaten generell hjemmel til å innhente komplette bankutskrifter fra banker som avdekker hele forbruksmønsteret til en person. Etaten henvises til å be om konkrete

opplysninger, som for eksempel informasjon om lønn osv. Det fremstår som forunderlig i sammenhengen at en persons komplette helseopplysninger i høringsnotatet synes å være mindre beskyttelsesverdig enn vedkommendes komplette økonomiske opplysninger.

3.3. Plikt til å gi erklæringer og uttalelser – folketrygdloven § 21-4, andre ledd

Norsk Manuellterapeutforening støtter forslaget om å erstatte begrepet ”den som gir behandling” til ”helsepersonell”.

Når det gjelder helsepersonell i privat helsevesen mener departementet at disse har plikt til å gi erklæringer til Arbeids- og velferdsetaten og at loven bør presiseres for å få dette klarere fram. NMF støtter dette under forutsetning av at helsepersonellens kostnader dekkes fullt ut.

Vi støtter også at det tas inn i loven en bestemmelse om at det skal gis godtgjørelse for uttalelser og erklæringer. Hovedregelen må da være at godtgjørelsen dekker de reelle utgiftene helsepersonellet har med å utferdige erklæringer eller utføre annet pålagt arbeid. Satsene bør fastsettes etter konsultative samtaler eller forhandlinger berørte parter imellom. En ordning der godtgjørelsene fastsettes ensidig av Arbeids- og velferdsdirektoratet vil lett bli oppfattet som urimelig og er derfor ikke akseptabel. Norsk Manuellterapeutforening har ved flere anledninger, senest i brev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet 9.8.2007, etterlyst en gjennomgang av de reelle kostnadene i manuellterapi praksis bl.a. for å kunne få fram opplysninger om disse forholdene. Vi minner om denne henvendelsen, som fortsatt er ubesvart.

Departementet reiser spørsmål om det er grunn til å innføre ulike satser for behandlere med og uten driftsavtaler. Verken driftstilskudd, refusjoner eller egenandeler i takstforskriften dekker helsepersonellens kostnader og honorarer i forbindelse med utferdigelse av erklæringer og uttalelser mv. Det er derfor ingen grunn til å skille mellom behandlere med eller uten driftsavtale.

3.4. Tilbakekreving ved avtale om direkte oppgjør – ny § 22-15A i Folketrygdloven

Norsk Manuellterapeutforening er enig i at hensynet til likebehandling og oversikt taler for at hovedreglene om tilbakebetaling flyttes fra kollektivavtale/mønsteravtaler til loven. Det er en absolutt forutsetning uansett regulering at det gjelder felles regler for alle helsepersonellgrupper.

Departementet foreslår nye regler som gir Arbeids- og velferdsetaten hjemmel til tvangsinn drivelse på bakgrunn av egne vedtak om tilbakekreving. Etaten skal også ha rett til å foreta trekk i refusjonskrav og sette i gang innkreving etter bidragsinnkrevningsloven for å avskjære foreldelsesfristen på tre år.

Norsk Manuellterapeutforening går sterkt mot disse forslagene. Administrative vedtak bør prinsipielt aldri være tvangsgrunnlag med mindre særlig sterke grunner tilsier dette. Rene hensiktsmessighetsvurderinger og praktiske fordeler for etaten kan ikke tillegges særlig vekt i denne sammenheng. I dag kan tvangsinndrivelse bare skje dersom etaten først har fått dom for kravet. Dette representerer en viktig rettssikkerhetsgaranti for det helsepersonellet som har avtale med det offentlige. Det er i høringsnotatet ikke dokumentert tilstrekkelige grunner for å svekke denne rettssikkerheten. Som departementet selv påpeker kan disse sakene dreie seg om betydelige beløp. For behandlerne kan beløpene være kritiske for den løpende driften, mens de for NAV ikke har denne type betydning overhodet. Det foreligger etter dette ikke tilstrekkelig grunnlag for å endre loven på dette punkt.

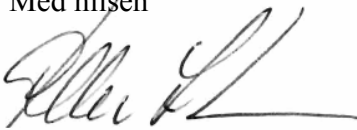
Forslaget om at NAV ved hjelp av trekk og innkreving etter bidragsinnkrevningsloven kan avskjære foreldelsesfristen, innebærer at foreldelsesfristen i praksis aldri vil løpe ut. En ensidig administrativ beslutning om å holde refusjoner tilbake, innebærer en helt urimelig avveining av kryssende interesser mellom partene.

3.5. Gebyr og tvangsmulkt når opplysningsplikta ikke blir oppfylt – folketrygdlovens §§ 25-3 og 25-12.

For å sikre opplysningsplikten foreslår departementet å innføre tvangsmulkt for helsepersonell som ikke gir erklæringer eller opplysninger innen rimelig tid eller som gir feilaktige eller mangelfulle opplysninger.

NMF er ikke kjent med omfanget av ovennevnte problem og derfor ikke det eventuelle behovet for å innføre tvangsmulkt. Vi kan ikke se at det er dokumentert noe overbevisende grunnlag for et slikt tiltak, og kan for så vidt heller ikke se at slik mulkt vil kunne influere positivt på kvaliteten av erklæringer eller opplysninger.

Med hilsen

NORSK MANUELLTERAPEUTFORENING
Peter Chr. Lehne, leder